

АРМІЯ INFORM

дайджест

**ПРАВИЛА
ВИПЛАТИ
ГРОШОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ
НА ПЕРІОД
ЛІКУВАННЯ**

6-7 стор.

ДАЙДЖЕСТ
ІНФОРМАЦІЙНОГО
АГЕНТСТВА

**АРМІЯ
INFORM**

Адреса:
м. Київ,

вул. Князів Острозьких,
буд. 45/1, корп. 33.

armyinform.com.ua

press@armyinform.com.ua

fb.com/armiyainform

@army_inform

@armyinformcomua

+38 [044] 285-70-33

Начальник

Інформаційного агентства
Віталій САРАНЦЕВ

Віддруковано
ТОВ «МЕГА-ПОЛІГРАФ»,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
м. Київ, 04073.

Зам. №90240

Наклад: 35 000 прим.

**АРМІЯ
INFORM**
ДАЙДЖЕСТ

ПРАВИЛА
ВИПЛАТИ
ГРОШОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ
НА ПЕРІОД
ЛІКУВАННЯ

Зміст

Екстремальна евакуація «на іксах».....	4
Одним пострілом знищив три ворожі вантажівки з БК.....	5
Правила виплати грошового забезпечення військовослужбовцям на період лікування.....	6
Як діяти після постанови ВЛК про непридатність до військової служби.....	8
Документи, необхідні для проходження військово-лікарської комісії.....	9
Які правові послуги можуть безоплатно отримати ветерани війни.....	10
Кредити під час війни: пільги, про які варто знати.....	12
Грошове забезпечення військових, відраджених до військових адміністрацій.....	14
Учасник бойових дій потрапив у дорожню пригороду. Як слід діяти правильно.....	16
Переможна зброя вітчизняного війська.....	18
Товариство «Українські Січові Стрільці» – зародок модерного українського війська.....	20
30 війн із Заклятим сусідом. Українці у Лівонській війні 1558-1583 років.....	22
Митці перетворюють бронеплити, які врятували життя воїнів, на артоб'єкти.....	24
Умова миру – демілітаризована смуга вздовж кордону з Україною.....	26
Каховська ГЕС: як будували те, що зруйнували російські окупанти.....	28
Оприлюднено координати «втомлених» опор керченського мосту.....	30
Понад 2 млн громадян країн світу підписали петицію про створення спецтрибуналу над путінім.....	31
Як у походах запорізькі козаки від інфекцій рятувались.....	32
Кросворд.....	34
На дозвіллі.....	35

Жодної руїни в Україні не залишиться. Усе відбудуємо, усе відновимо!

Жодної руїни в Україні не залишиться. Усе відбудуємо, усе відновимо! І вже точно знаємо, які кроки в якому таймінгу та якими силами треба зробити, щоб перемогти російську агресію і нашу відбудовою. Коли руїни зникають, то програє не просто агресор, а сама ідея агресії. І це буде», – Президент України Володимир Зеленський.

Екстремальна евакуація «на іксах»

ЯСКРАВІ ПРИКЛАДИ ОСОБИСТОГО ГЕРОЇЗМУ І СМІЛИВОСТІ ПОКАЗАЛИ ВОЇНИ ОДНОГО З ПІДРОЗДІЛІВ ОКРЕМОЇ МЕХАНІЗОВАНОЇ БРИГАДИ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЮРІЙ ПРИСТУПА ТА РУСЛАН ПОПЧУК. ВОНИ, В УМОВАХ ЖОРСТОКОГО БОЮ З РАШИСТАМИ ПІД СУЦІЛЬНИМИ ОБСТРІЛАМИ, ЗМОГЛИ ВИКОНАТИ БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ І ВРЯТУВАТИ ЕКІПАЖІ ПІДБИТОЇ ВОРОГОМ ТЕХНІКИ ТА ПОРАНЕНИХ ДЕСАНТНИКІВ.

— Уранці перед боєм ми отримали наказ висунутися у заданому напрямку. Спершу доставили туди десантно-штурмову групу. Розвідка

БІЙ ТРИВАВ ДВІ ГОДИНИ

нам повідомила, що там є противник, але позицію можна зайняти. Проте, як виявилось, за ніч ворог у разі підсилився, а вже приблизно об 11 годині дня зав'язався бій, — розповідає оператор-навідник бронемашини Руслан Попчук на псевдо «Лісовик». — Нам надійшла команда зайняти позиції та прикривати своїх побратимів, і ми заскочили у ворожі окопи, де побачили купу убитих окупантів. Наша маши-

на мала евакуйовувати поранених, і ось весь цей процес відбувався під щільним вогнем великокаліберного кулемета, і, судячи з усього, були бронебійними, бо мою турель прошило наскрізь.

Коли рятувники повантажилися до машини та заходилися здавати назад — в цей момент почали летіти ПТУРи.

— Ми тільки до машини — і тут рашисти почали по машині крити

ДВА РЕЙСИ ПІД ВОГНЕМ ЗАМІНОВАНОЮ ТЕРИТОРІЄЮ

— Під час бою я прибув на точку евакуації. Нам передали по рації, що потрібно забрати пошкоджену нашу техніку. Вийшло так, що уражені вогнем противника бронемашини були далеко, а перед нами чітко виднілися окопи російських загарбників. Ми одразу зрозуміли, що навкруги все заміновано, — пригадує той важкий бій волинянин Юрій Приступа, водій-механік натовського тягача-транспортера AIFV. — Коли ми заїхали «на ікси», вони нас засікли

і почали крити з мінометів, артилерії, ПТУРів — летіло все підряд. Щоб відбуксирувати танк, довелося шукати наосліп безпечні шляхи, до всього ж нас почали накривати шквальним вогнем. Тільки почав розвертатися — поруч за кілька метрів прильот, по дорозі прильоти, все, наче в кіношному бойовику, але це все відбувалось насправді. Ось так під обстрілами та по замінованій території ми з чотири евакуаційних рейси здійснили, врятували техніку та особовий склад.

іксах»

з усього, що в них було. Прильоти були такі, що броньований «хвилеріз» на носі відірвало повністю і далеко відкинуло, а зачинений люк командира від удару вирвало, він відкрився догори. Машина моя була пошкоджена, її евакуйовувати не вдалось, вона й досі там стоїть між нашими та їхніми позиціями, але нічого, за нагоди заберемо та знову поставимо у стрій, — розповів «Лісовик». — Незабаром ми відійшли до узлісся, де стояла наша трохи пошкоджена, але робоча машина, на ній ми й дісталися до своїх позицій.

Одним пострілом знищив три ворожі вантажівки з БК

НА ОЗБРОЄННІ УКРАЇНСЬКИХ ПРОТИТАНКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ Є ЧИМАЛО ПТРК ВІТЧИЗНЯНОГО, РАДЯНСЬКОГО ТА ІНОЗЕМНОГО ВИРОБНИЦТВА. І НЕЩОДАВНО УКРАЇНСЬКИЙ ВОЇН ОДНІЄЮ РАКЕТОЮ З ПРОТИТАНКОВОГО РАКЕТНОГО КОМПЛЕКСУ ЗНИЩИВ ОДРАЗУ ТРИ ВОРОЖІ ВАНТАЖІВКИ З БОЄКОМПЛЕКТОМ. ХЛОПЦЯ НАГОРОДИЛИ ВИСОКОЮ ВІЙСЬКОВОЮ ВІДЗНАКОЮ.

— Ви не повірите, але це був перший мій бойовий постріл, і одразу такий «джекпот», — усміхається протитанкіст Богдан. — Я взагалі бусоліст, але постійно тренуюсь з хлопцями, вивчаю усі ПТРК, які є у нас на озброєнні, і ось бачте — наука стала у пригоді. Тоді я спрацював практично миттєво, у нас була команда вгатити по цілях противника, як тільки їх бачиш і зможеш дістати. Я помітив, як рухаються три російські вантажівки, відстань була три з гаком кілометри, і видимість хороша. Ну я й вистрелив. Ракета потрапила в одну з машин, котра перевозила боєприпаси, після детонації яких всі три автівки в колоні вибухнули. А що там, чи хто там був — можу тільки здогадуватись, але вони вже точно нам не надокучатимуть.

ПРАВИЛА

виплати грошового забезпечення військовослужбовцям на період лікування

ПРО ТЕ, ЯК ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ВИПЛАТА ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОРANЕНИМ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ, ДЛЯ АРМІЯІNFORM ПРОКОМЕНТУВ ЛІ Ф ХІВЦІ ДЕПАРТАМЕНТУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

ГРОШОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІД ЧАС ЛІКУВАННЯ

За словами фахівців департаменту соціального забезпечення Міністерства оборони України, грошове забезпечення за останніми займаними посадами виплачується за період звільнення від виконання службових обов'язків у зв'язку з хворобою (зокрема, після зазнаних поранень, контузій, каліцтв та травм) та перебуванням на лікуванні в лікарняних закладах та у відпустці для лікування у зв'язку з хворобою (відпустці за станом здоров'я), але не більше ніж чотири місяці з дня вибуття з військової частини (крім випадків, передбачених чинним законодавством України, більш тривалих строків перебування на лікуванні).

Розмір грошового забезпечення залежить від окладу за військове звання, посадового окладу, надбавки за вислугу років, щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (крім винагород та морського грошового забезпечення).

Грошове забезпечення військовослужбовцям після чотирьох місяців безперервного перебування на лікуванні й у відпустці для лікування у зв'язку з хворобою виплачується, якщо таке перебування передбачене законодавством та продовжене рішенням командира з'єднання, керівника органу військового управління вищого рівня на підставі висновку лікарняного закладу (ВЛК).

ВИПЛАТА ДОДАТКОВОЇ ВИНАГОРОДИ ПІД ЧАС ЛІКУВАННЯ

Додаткова винагорода в розмірі **100 тис. грн** виплачується військовослужбовцям у зв'язку з пораненням, пов'язаним із захистом Батьківщини, які перебувають на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я (зокрема закордонних), – з дня, коли зазнав такого поранення, включаючи час переміщення до лікарняного закладу (зокрема з одного лікарняного закладу охорони здоров'я до іншого), або перебувають у відпустці для лікування після тяжкого поранення за висновком (постановою) військово-лікарської (лікарсько-експертної) комісії.

Підставою для видання наказу про виплату додаткової винагороди в розмірі 100 тис. гривень у зв'язку з пораненням, пов'язаним із захистом Батьківщини, є довідка про обставини травми, видана командиром військової частини, де проходить службу або перебуває у відрядженні військовослужбовець, яка містить інформацію про обставини поранення, що дістав військовослужбовець під час захисту Батьківщини. Така довідка видається відповідно до наказу командира військової частини.

Виплата відбувається щомісяця на підставі довідки з медичного закладу, де лікується поранений. Якщо лікування триватиме понад чотири місяці, слід тримати контакт із безпосереднім командиром та повідомляти військову частину, що лікування триває, – надаючи висновок ВЛК. Це потрібно для продовження нарахування грошового забезпечення.

Необхідна умова для додаткової винагороди – безперервне стаціонарне лікування в закладах охорони здоров'я.

Після закінчення стаціонарного лікування керівники ВЛК закладів охорони здоров'я в системі Міністерства оборони України готують пацієнтам з тяжкими пораненнями рекомендації про потребу у відпустці за станом здоров'я і медичний висновок про ступінь важкості поранення.

Грунтуючись на цих документах, командир військової частини має ухвалити рішення щодо надання військовикам відпустки для лікування після тяжкого поранення та виплати винагороди у розмірі 100 тис. гривень за час цієї відпустки.

Як діяти після постанови ВЛК про непридатність до військової служби

НАШІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

Якщо в тебе на руках уже є постанова ВЛК про визнання тебе непридатним до військової служби з виключенням з військового обліку, твій **ПОРЯДОК ДІЙ**:

- 1** ПОДАЙ РАПОРТ на ім'я командира військової частини про звільнення за станом здоров'я з документами, що підтверджують підставу для звільнення, та висновок ВЛК. Під час написання рапорту – зроби запит на отримання грошових виплат, які військова частина зобов'язана зробити при звільненні з військової служби.
- 2** Група персоналу твоєї військової частини ВИДАЄ НАКАЗ про звільнення з військової частини.
- 3** ПРОЙДИ ПРОЦЕДУРУ виходу у відставку: здай посаду, прослідкуй, щоб тебе виключили зі списків особового складу військової частини та виплатили тобі всі належні кошти.
- 4** ОТРИМАЙ НАПРАВЛЕННЯ до територіального центру комплектування та соціальної підтримки за вибраним місцем проживання, куди ти маєш прибути в п'ятиденний строк для того, щоб стати на військовий облік. Після цього слід написати заяву про виключення з військового обліку на підставі довідки ВЛК.

Коли особа, яка має право на звільнення, виконує завдання в інтересах оборони України під час дії особливого періоду, бере безпосередню участь у веденні воєнних (бойових) дій, то вона звільняється з військової служби протягом трьох місяців з дня завершення виконання таких завдань.

При звільненні з військової служби ти **МАЄШ ОТРИМАТИ** наступні грошові виплати:

- індексацію грошового забезпечення;
- компенсацію за невикористану відпустку;
- у разі наявності УБД, компенсацію за невикористану додаткову відпустку;
- грошову допомогу при звільненні (для мобілізованих це одноразова грошова допомога в розмірі 4% від місячного грошового забезпечення за кожен місяць служби, але не більше як 25% грошового забезпечення (Постанова КМУ «Про затвердження Порядку та умов виплати деяким категоріям військовослужбовців одноразової грошової допомоги у разі звільнення з військової служби» від 17.09.2014 р. № 460); для військовослужбовців за контрактом – допомога за станом здоров'я та за сімейними обставинами);
- компенсацію за невикористане речове майно;
- штрафні санкції за несвоєчасний розрахунок при звільненні;
- матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань та оздоровчі, якщо їх не виплатили за рік служби.

Усі, хто завершив службу на підставі рішення ВЛК, мають право на безкоштовне лікування та реабілітацію коштом держави, а також пільги, передбачені законодавством для учасників бойових дій. Решта захисників і захисниць – тримають фронт і чекають на поповнення лав захисників, адже війна триває.

ДОКУМЕНТИ, НЕОБХІДНІ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВО-ЛІКАРСЬКОЇ КОМІСІЇ

- 1** Направлення на медичний огляд ВЛК.
  - 2** Медична книжка, медичні довідки, результати оглядів та обстежень.
  - 3** Посвідчення особи (військовий квиток або посвідчення офіцера).
  - 4** Медична характеристика (необов'язковий документ у воєнний час).
  - 5** Службова характеристика (необов'язковий документ у воєнний час).
  - 6** Оригінал довідки про обставини травми від твоєї військової частини, або засвідчена копія акту про нещасний випадок;
  - 7** Посвідчення учасника бойових дій (за наявності).
  - 8** Витяги з особових справ та інші довідкові матеріали для військовослужбовців-учасників бойових дій.
- Витяги можуть бути у вигляді ксерокопій, однак завірені відповідними посадовими особами та печаткою військової частини.

Якщо виникли запитання по ВЛК:

0800 500 442

<https://turbota.mil.gov.ua/>

СИСТЕМ БЕЗПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ БУЛ СТВОРЕН В УКРАЇНІ ПОНАД 10 РОКІВ ТОМУ

Які правові послуги можуть безплатно отримати ветерани війни

Вторинною безплатною правовою допомогою – тобто захистом у кримінальному провадженні, представництвом інтересів осіб у судах, у цивільних, адміністративних справах можуть скористатися малозабезпечені, діти, а також ті, хто має певні державні соціальні гарантії.

До цієї категорії належать ветерани війни, члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, члени сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України, внутрішньо переміщених осіб, потерпілих від катувань або жорстокого поводження під час воєнних дій... Повний перелік цих громадян можна знай-

ти в третьому розділі у статті 14 Закону «Про безплатну правову допомогу».

Нещодавно система безплатної правової допомоги презентувала посадкову сторінку (лендинг) про безбар'єрний доступ до правових послуг, зокрема для ветеранів війни.

У лендингу наведена інформація про право ветеранів війни на всі послуги системи БПД, типові питання, які допомагають розв'язувати фахівці системи, приклади допомоги людям та контакти, як звернутися по безплатну правову допомогу.

Начальниця відділу інформаційної політики та комунікацій Координацій-

«По правову допомогу до системи БПД цього року звернулися понад 10,2 тис. ветеранів війни, учасників бойових дій, військовослужбовців ЗСУ. Зокрема, близько 7,5 тис. з них отримали консультації та роз'яснення. Понад 2,7 тис. потребували вторинної правової допомоги...»

ного центру з надання правової допомоги Олена Доспехова повідомила нашому Інформаційному агентству, що по правову допомогу до системи БПД цього року звернулися понад 10,2 тис. ветеранів війни, учасників бойових дій, військовослужбовців ЗСУ. Зокрема, близько 7,5 тис. з них отримали консуль-

тації та роз'яснення. Понад 2,7 тис. потребували вторинної правової допомоги – представництва інтересів у судах, складання позовів до суду тощо.

Новостворена посадкова сторінка зробить послуги з надання безплатної правової допомоги ще доступнішими.

– Ми хочемо нагадати нашим захисникам і захисницям про їхнє право на безплатні юридичні послуги від системи БПД для розв'язання різних життєвих питань. Звертайтеся та отримайте допомогу наших юристів та адвокатів, що співпрацюють із системою, – говорить Олена Доспехова.

За її словами, система БПД надає правову допомогу щодо:

- оскарження дій чи бездіяльності військової частини, органів влади;
- оформлення чи перерахунку пенсії, інших пільг;
- виправлення помилок у нарахуваннях за комунальні послуги;
- вирішення сімейних питань: аліментів, розлучення, спадщини;
- розв'язання інших правових проблем, зокрема в судовому порядку.

Аби скористатися безплатною правовою допомогою, слід зайти на посадкову сторінку за посиланням <https://bezbariernist.legalaid.gov.ua/>

або зателефонувати до контактного центру за телефоном **0800213103**

Кредити під час війни: пільги, про які варто знати

СОЦЗАХИСТ

ПІЛЬГИ ЗА КРЕДИТНИМИ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ ДІЮТЬ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З ПОЧАТКУ Й ДО ЗАКІНЧЕННЯ ОСОБЛИВОГО ПЕРІОДУ. А ДЛЯ РЕЗЕРВІСТІВ І ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ – З МОМЕНТУ ПРИЗОВУ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ Й ДО ЗАКІНЧЕННЯ ОСОБЛИВОГО ПЕРІОДУ.

НА ЯКІ КРЕДИТНІ ПІЛЬГИ МАЮТЬ ПРАВО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ

Військовослужбовцям надаються визначені законом пільги, гарантії та компенсації у зв'язку з особливим характером військової служби, яка пов'язана із захистом України.

До таких пільг належать:

- звільнення від сплати відсотків за користування кредитом;
- звільнення від сплати штрафів/пені за несвоєчасну сплату платежів по кредиту перед підприємствами, установами

й організаціями всіх форм власності, у тому числі банками та фізичними особами (частина 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей»).

Для звільнення військовослужбовців від нарахування штрафів, пені та відсотків за користування кредитом необхідно письмово повідомити банк про проходження військової служби та надати документи, що це підтверджують.

ЯКІ ДОКУМЕНТИ ПОТРІБНО ПОДАТИ

Військовослужбовці підтверджують документами проходження служби та право на пільги. **Вони подають до банку:**

для військовослужбовців – військовий квиток, у якому у відповідних розділах здійснюються службові відмітки, або довідку про призов військовозобов'язаного на військову службу, видану військовим комісаріатом або військовою частиною;

для резервістів – витяг із наказу або довідку про зарахування до списків військової частини, які видаються військовою частиною (згідно з листом Міністерства оборони України від 21 серпня 2014 року № 322/2/7142).

Такі документи можуть отримати родичі військовозобов'язаних та резервістів для пред'явлення їх за місцем вимоги. Ці пільги не стосуються погашення основного боргу за кредитною заборгованістю або тіла кредиту.

Однак військовослужбовці можуть звернутися з письмовою заявою до банку з проханням проведення реструктуризації кредиту. До заяви потрібно додати документи, що підтверджують проходження військової служби, та інші документи про матеріальне становище заявника.

КОЛИ НЕ НАРАХОВУЄТЬСЯ ПЕНЯ

Штрафні санкції, пеня за невиконання зобов'язань перед підприємствами, установами й організаціями всіх форм власності, у тому числі банками та фізичними особами, а також відсотки за користування кредитом **не нараховуються:**

● військовослужбовцям, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, на весь час їх призову;

● військовослужбовцям під час дії особливого періоду, які брали або беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, які перебували або перебувають безпосередньо в районах та в період здійснення зазначених заходів.

Виятком є кредитні договори щодо придбання майна, яке віднесено чи буде віднесено до об'єктів житлового фонду (житлового будинку, квартири, майбутнього об'єкта нерухомості, об'єкта незавершеного житлового будівництва, майнових прав на них) та/або автомобіля.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ПОРУШЕНІ ПРАВА ЗА КРЕДИТНИМИ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ

У разі порушення прав військовослужбовця за кредитними зобов'язаннями необхідно:

- звернутись до банку з вимогою провести звірку зобов'язань та отримати довідку із сумою залишку заборгованості по тілу кредиту, а також процентах, комісіях, штрафах тощо;
- звернутись до банку із заявою про звільнення від сплати відсотків, комісій, штрафів за кредитним договором та про надання кредитних канікул.

У разі незадоволення банком зазначених у заяві вимог – звернутись до керівництва банку з аналогічною заявою, у якій навести відомості про попереднє листування з банком.

У разі незадоволення або часткового незадоволення банком зазначених у заяві вимог – звернутись до суду з позовом до банку. Як захід із забезпечення позову також можна просити суд тимчасово припинити нарахування платежів за кредитним договором.

ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ, ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИ ТА РЕЗЕРВІСТИ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД СПЛАТИ ВІДСОТКІВ ПО СВОЇХ КРЕДИТНИХ ЗОБОВ'ЯЗАННЯХ ЗГІДНО З Ч. 15 СТ. 14 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СОЦІАЛЬНИЙ І ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХНІХ СІМЕЙ»

Грошове забезпечення військових, відряджених до військових адміністрацій

У зв'язку із запитами, що надходять з військ щодо порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям збройних сил України, відрядженим до військових адміністрацій населених пунктів, районних та обласних військових адміністрацій, департамент соціального забезпечення міноборони надав відповідне роз'яснення. Це питання регулюється згідно з порядком фінансового забезпечення діяльності військових адміністрацій, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2022 р. № 397.

Порядок відрядження військовослужбовців (для виконання завдань в інтересах оборони держави та її безпеки) до утворених під час введення воєнного стану військових адміністрацій населених пунктів, районних, обласних військових адміністрацій визначено в пункті 263 Положення про проходження громадянами України військової служби у ЗСУ, затвердженого Указом Президента України від 10 грудня 2008 року № 1153/2008.

Пунктом 4 Порядку фінансового забезпечення встановлено, що вищезазначеним категоріям військовослужбовців **ВИПЛАЧУЄТЬСЯ:**

- грошове забезпечення виходячи з посадового окладу, окладу за військовим (спеціальним) званням;
- інші щомісячні види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премії);
- одноразові додаткові види грошового забезпечення в порядку та розмірах, установлених нормативно-правовими актами для військовослужбовців, за останньою посадою, займаною перед відрядженням.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ, ЗАТВЕРДЖЕНЕ УКАЗОМ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВІД 10 ГРУДНЯ 2008 РОКУ № 1153/2008

ВИПЛАТА ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного етапу» за рахунок коштів:

1 обласних та районних військових адміністрацій, бюджетів територіальних громад для категорії осіб, відряджених до військово-цивільних адміністрацій та в подальшому призначених (перепризначених) до військових адміністрацій.

При цьому під час виплати грошового забезпечення у військових адміністраціях, розміри окремих видів грошового забезпечення визначаються у грошовому атестаті або в довідці (у разі зміни розмірів окремих видів грошового забезпечення), виданій військовою частиною, де військовослужбовець виконував обов'язки за останньою займаною посадою перед відрядженням.

2 За рахунок коштів Міністерства оборони України, у разі відрядження військовослужбовців зі Збройних Сил України до створених військових адміністрацій.

РІШЕННЯ ПРО ВИПЛАТУ премії та додаткової винагороди військовослужбовцям, відрядженим до військових адміністрацій, приймає:

- начальнику обласної військової адміністрації – **Головнокомандувач Збройних Сил;**
- військовослужбовцям, відрядженим до військових адміністрацій населених пунктів, районних військових адміністрацій, – **начальник відповідної обласної військової адміністрації.**

Начальник обласної військової адміністрації щомісяця повідомляє військовій адміністрації населених пунктів, районні військові адміністрації або військові частини – за місцем перебування військовослужбовців на грошовому забезпеченні – про розмір виплат премії та додаткової винагороди військовослужбовцям, відрядженим до військових адміністрацій.

Порядок фінансового забезпечення діяльності військових адміністрацій:

Учасник бойових дій потрапив у дорожню пригоду. Як слід діяти правильно

ЗГІДНО ІЗ ЗАКОНОДАВСТВОМ, ДЕЯКІ КАТЕГОРІЇ ОСІБ ЗВІЛЬНЯЮТЬСЯ ВІД НЕОБХІДНОСТІ ОФОРМЛЯТИ АВТОЦИВІЛКУ. УЧАСНИКИ БОЙОВИХ ДІЙ ТА ІНВАЛІДИ ВІЙНИ, ІНВАЛІДИ І ГРУПИ, ЯКІ ОСОБИСТО КЕРУЮТЬ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ЇМ, А ТАКОЖ ОСОБИ, ЩО КЕРУЮТЬ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ ІНВАЛІДА І ГРУПИ В ЙОГО ПРИСУТНОСТІ, ЗВІЛЬНЯЮТЬСЯ ВІД ОБОВ'ЯЗКОВОГО СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ. ОДНАК У РАЗІ ПОТРАПЛЯННЯ В ДТП УЧАСНИКАМ БОЙОВИХ ДІЙ СЛІД КЕРУВАТИСЯ ПЕВНИМ АЛГОРИТМОМ ДІЙ, ЩОБИ НЕ ЗАЗНАТИ ЗБИТКІВ.

До транспортних засобів учасників бойових дій належать усі наземні транспортні засоби, якими вони володіють як на основі права власності, так і на будь-якій іншій правовій підставі. Відшкодування збитків від дорожньо-транспортної пригоди, винуватцями якої є зазначені особи, проводить Моторне (транспортне) страхове бюро України в порядку, визначеному Законом України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів». Тобто якщо ви є

учасником бойових дій та їдете самостійно за кермом свого авто, вам не потрібно оформляти автоцивілку (достатньо мати із собою посвідчення УБД).

Будь-яка дорожньо-транспортна пригода потребує обов'язкової фіксації, незалежно від того, чи сплачувалась автоцивілка, та **повідомлення в триденний термін** Моторного (транспортного) страхового бюро України в цьому випадку. Запізнення із терміном подачі повідомлення може призвести до подальших юридичних проблем.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПОРЯДОК ДІЙ УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ У РАЗІ ДТП

- 1** ЕВАКУЮВАТИ поранених (у разі потреби), надати невідкладну медичну допомогу, пересвідчитися, що місце ДТП є безпечним для подальшого перебування (відсутня загроза займання транспортного засобу тощо).
- 2** ВИКЛИКАТИ патрульну поліцію для складання протоколу за фактом дорожньо-транспортної пригоди.
- 3** Поліцейські проведуть усі необхідні дії для оформлення матеріалів про адміністративне правопорушення, зокрема огляд на стан алкогольного сп'яніння. Обов'язково ОТРИМАТИ від них копію протоколу.
- 4** Учасник бойових дій, який став учасником ДТП, протягом трьох днів має ЗАТЕЛЕФОНУВАТИ на гарячу лінію МТСБУ та надати документи фіксації ДТП (особисто або за допомогою засобів поштового зв'язку).
- 5** Посадові особи МТСБУ обов'язково зв'язуються з усіма учасниками ДТП, оцінюють збитки й оформлюють документи, необхідні для отримання регламентної виплати.
- 6** Якщо винуватцем ДТП є учасник бойових дій (який на момент аварії не перебував у стані алкогольного сп'яніння), МТСБУ здійснює виплату потерпілому. Якщо учасник бойових дій є потерпілим і винуватець ДТП застрахований, необхідно подавати відповідні документи до страхової компанії винуватця ДТП, яка й здійснить виплати.

Якщо ж винуватець дорожньо-транспортної пригоди не має автоцивілки, то учасник бойових дій, виконавши дії, передбачені цим порядком, отримує відшкодування від МТСБУ. Важливою подробицею є те, що учасник бойових дій, який скористався своєю

пільгою та не оформив автоцивілку, не може оформити Європротокол. Адже однією з умов для його оформлення є те, що всі водії-учасники ДТП мають поліси автоцивілки. Тобто учаснику для складання протоколу про ДТП треба обов'язково дочекатися поліцейських.

Н Ш ДОВІДК

ЄВРОПРОТОКОЛ – це спеціальний бланк повідомлення про настання дорожньо-транспортної пригоди, який заповнюють водії-учасники ДТП на місці аварії без участі представників поліції для надання страховику і який є підставою для виплати страхового відшкодування потерпілим.

МТСБУ
+38044-239-2030
0-800-608-800

Моторне
(транспортне)
страхове
бюро
України

ПЕРЕМОЖНА ЗБРОЯ

САМОХІДНА ГАУБИЦЯ

M109A6 PALADIN

ЕКІПАЖ:

МАКСИМАЛЬНИЙ КУТ ПІДНЕСЕННЯ ГАРМАТИ:

75°

МАКСИМАЛЬНИЙ КУТ НАХИЛУ ГАРМАТИ:

3°

МАКСИМАЛЬНА ШВИДКІСТЬ, КМ/ГОД:

56

(шосе)

ГАБАРИТИ, ММ:

ДОВЖИНА З ГАРМАТОЮ ВПЕРЕД – 9677
ШИРИНА ЗАГАЛЬНА – 3149
ВИСОТА ПО ДАХУ БАШТИ – 3620

ЗАПАС ХОДУ, КМ:

405

БОЙОВА МАСА

28,74

Т

39 ПОСТРІЛІВ
155 ММ

БРОНЬОВАНА РЕМОНТНО-ЕВАКУАЦІЙНА МАШИНА

WISENT 1 MC

ЕКІПАЖ:

КОРИБКА ПЕРЕДАЧ:
ПОВНІСТЮ
АВТОМАТИЧНА,
4+2 ПЕРЕДАЧІ

МАКСИМАЛЬНА ШВИДКІСТЬ, КМ/ГОД:

65

(шосе)

ЗАПАС ХОДУ, КМ:

600

ОЗБРОЄННЯ:

12,7-мм кулемет у дистанційно керованій установці

МАСА

44,5

Т

ВАГА

47

Т

МАКСИМАЛЬНА У БОЙОВОМУ ПОЛОЖЕННІ

ВІТЧИЗНЯНОГО ВІСЬКА

ОСНОВНИЙ БОЙОВИЙ ТАНК

M1 ABRAMS

ОСНОВНЕ ОЗБРОЄННЯ:

105-мм гармата L/52
M68A1 (55 снарядів)

ДОДАТКОВЕ ОЗБРОЄННЯ:

1 × 12,7-мм M2HB кулемет (900 набоїв)
2 × 7,62-мм M240 кулемети (10 400 набоїв)

ЕКІПАЖ:

ВАГА

54

Т

ЗАПАС ПАЛИВА, Л: 1909

НЕКЕРОВАНА АВІАЦІЙНА РАКЕТА

HYDRA 70

ПОЧАТКОВА ШВИДКІСТЬ, КМ/ГОД:

2520

ВАГА РАКЕТИ

6,2

КГ

НАВЕДЕННЯ:
НАПІВАКТИВНЕ
ЛАЗЕРНЕ

ЕФЕКТИВНА ДАЛЬНОСТЬ СТРІЛБИ, М:

500–8000

(залежно від БЧ і пускової платформи)

ЧАС ГОРІННЯ ДВИГУНА, СЕК:

1,05–1,10

МАКСИМАЛЬНА ДАЛЬНОСТЬ СТРІЛБИ, М:

10 500

(за оптимальних умов)

Товариство «Українські Січові Стрільці» – зародок модерного українського війська

СТОРИНКАМИ ІСТОРІЇ

1913 РОКУ У ЛЬВОВІ БУЛО ЗАСНОВАНЕ ВІЙСЬКОВЕ ТОВАРИСТВО «УКРАЇНСЬКІ СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ», ЯКЕ СТАЛО ЗАРОДКОМ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ НОВІТНЬОГО ЧАСУ. ВПЕРШЕ ЗА ДОВГІ РОКИ БЕЗДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНЦІ СТАЛИ НА ШЛЯХ ЛЕГАЛЬНОГО ТВОРЕННЯ ОСНОВИ ВЛАСНОГО ВІЙСЬКА, ПОКЛИКАНОГО ВИБОРТИ ТА ЗАХИСТИТИ САМОСТІЙНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ.

Ідея вибороти українську державність силою зброї вела українську молодь до створення таємних гуртків, у межах яких можна було здобувати військовий вишкіл. Перші з них виникають серед студентів та старшокласників уже на початку 1910 років, приймаючи до своїх лав як парубків, так і дівчат. Саме в одному з таких гуртків починала військову підготовку знаменита згодом Олена Степанів, яка стала хорунжою, командиром стрілецької чоти в Легіоні Українських січових стрільців.

Поступово військовий рух серед української молоді набирив на силу, чому неабияк посприяла Балканська війна, що вибухнула у жовтні 1912 року.

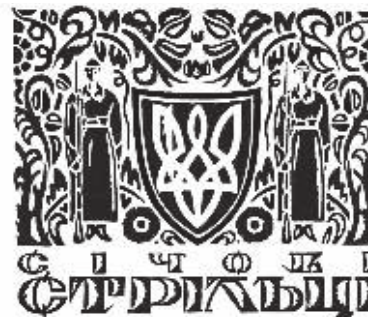
Під впливом біжучих подій у грудні 1912 року було зроблено перші кроки до створення легальних українських стрілецьких товариств. Початком став з'їзд 7 березня 1912 року представників низки українських громадсько-політичних організацій і послів до галицького сейму, на якому розглянули питання про

позицію у можливій війні між росією та Австро-Угорщиною. Ухваливши рішення підтримати Австро-Угорщину, оскільки в цій державі, на відміну від росії, українці мають політичні права, політики відкрили шлях до створення українських військових організацій за прикладом польського «Союзу стрільців».

Пам'ятна відзнака Українських січових стрільців з написом: «Не ридай, а добувай 1914–1918»

Уже в середині грудня 1912 року схвальні рішення щодо створення українських стрілецьких організацій майже одночасно ухвалили кілька громадсько-політичних осередків. Серед них, зокрема, був Міжпартійний комітет, який ухвалив рішення про розробку

Іван Чмола

Кирило Трильовський

статуту «Українського Стрілецького Товариства». До практичного створення стрілецьких товариств відразу взялися представники молоді, які вже у січні 1913 року створили у Львові студентську стрілецьку організацію на чолі зі студентом-філософом Іваном Чмолою, який згодом стане четарем у Легіоні Січових Стрільців.

Вирішальний крок у справі легалізації українського стрілецького руху в Австро-Угорщині випало зробити Кирилові Трильовському, який стояв біля витоків «Українського січового союзу» – об'єднавчого центру товариств

«Січ». Саме йому після кількох невдалих спроб вдалось нарешті добитися від влади Галицького намісництва затвердження статуту стрілецького това-

риства «Січові Стрільці». 18 березня 1913 року на основі цього статуту було створене перше легальне військове товариство українців «Українські Січові Стрільці». Головою (кошовим) організації обрали Володимира Старосольського, а його заступником (осавулом) став Дмитро Катамай.

Надалі український стрілецький рух в Австро-Угорщині набирив обертів. Попри те, що його активістам не вда-

Коли 6 серпня 1914 року Головна Українська Рада звернулася до галицьких українців із закликом виступити на боротьбу проти російського панування в Україні, на нього відгукнулись 28 тисяч добровольців

лось уникнути внутрішніх конфліктів, до початку Першої світової війни українці Галичини підійшли вже маючи значний організаційний та військовий досвід.

Коли 6 серпня 1914 року Головна Українська Рада звернулася до галицьких українців із закликом виступити на боротьбу проти російського панування в Україні, на нього відгукнулись 28 тисяч свідомих і підготовлених добровольців. Австрійська влада дозволила сформувати стрілецьку частину чисельністю 2,5 тис. вояків – Легіон Українських Січових Стрільців, який у майбутньому став основою для створення української національної армії.

Кокарда У.С.С.

30 ВІЙН

ІЗ ЗАКЛЯТИМ СУСІДОМ

УКРАЇНЦІ У ЛІВОНСЬКІЙ ВІЙНІ 1558-1583 РОКІВ

Велика війна східноєвропейських і скандинавських держав за контроль над Лівонією тривала 25 років. Велася вона на території сучасних Естонії, Латвії, білорусі та росії. Учасниками війни були московія на чолі з царем Іваном IV, якого аж у 18 столітті прозвали Грозним, Лівонія, Велике князівство Литовське (з 1569 року – Річ Посполита), Данія, а також Швеція.

Участь у військових діях проти московії на боці Великого князівства Литовського, а згодом Речі Посполитої, брали українські козаки. У листопаді 1561 року король Сигізмунд другий Август розіслав повідомлення про вербування на службу «людей служебних козаків» за грошову винагороду. Влітку 1562 року, діючи під командуванням остерського старости Філона Кміти, козаки розбивають московські загони під Черніговом та Стародубом. У наступні роки козацькі загони на чолі з Телицею, Оскерком, Бірулею у складі литовської армії брали участь у військових діях проти московитів у районі Вітебська, Ули, Суші, Дриси, Леплі, Кривина, Сориці та інших.

Московський кавалерієць, середина XVI ст.

1572 року універсалом Сигізмунда Августа було створене реєстрове козацтво. А наступний король – Стефан Баторій документом від 16 вересня 1578 року збільшив реєстр, призначив козакам гетьмана й подарував клейноди (корогву, бунчук, булаву, гербову печатку, на якій зображений козак із мушкетом, гарматою). Організаційне оформлення Війська Запорозького реєстрового відбувалося на тлі військового союзу Шведської імперії з Річчю Посполитою та їхнього контрнаступу на московію.

«Стефан Баторій під Псковом». Ян Матейко, 1872, Королівський замок у Варшаві

На завершальному етапі Лівонської війни, у 1579–1582 роках, без козаків не обходилась жодна велика операція військ Речі Посполитої. Зокрема відомо, що українські козаки здійснили щонайменше три успішні рейди на Сіверщину, спалили понад 2000 поселень на Смоленщині, а також розпочали «Псковську» кампанію 1581 року, оволодівши містом Красногородок.

Під час Лівонської війни 1 липня 1569 року було підписано Люблінську угоду про об'єднання Королівства Польського та Великого князівства Литовського в єдину державу – Річ Посполиту. Після підписання цієї угоди українські землі увійшли до складу Польщі, що мало визначальний вплив на їхнє майбутнє. Водночас саме підписання та швидке впровадження цієї угоди дало змогу здобути перемогу у війні з московією.

1582 року цар Іван IV здався Речі Посполитій на умовах Ям-Запольського миру та відмовився від усіх завоювань.

Печатка Війська Запорозького, XVI ст.

Московська держава зазнала найбільшої військової та геополітичної поразки у XVI столітті, втративши вихід до Балтійського моря. Поразка призвела до тривалої економічної, а згодом і політичної кризи в московії.

Митці перетворюють бронеплити, які врятували життя воїнів, на артоб'єкти

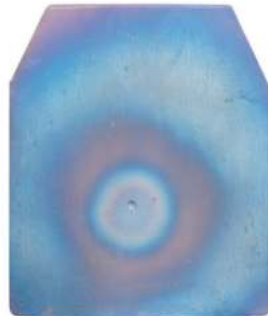

ARTARMOR – це унікальний благодійний проєкт, в якому мистецтво не фігурально, а буквально рятує життя. Уперше бронеплити отримують черговий шанс захищати, але вже у вигляді артоб'єктів. Мистецтво сильніше за зброю, воно здатне викликати справжні емоції, об'єднуючи людей у всьому світі.

— За підтримки Збройних Сил України ми збираємо справжні бронеплити, які вже успішно виконали свою місію в бою – зупинили ворожі кулі й осколки – та з допомогою митців перетворюємо їх на артоб'єкти. Наразі 12 бронеплит уже стали витворами мистецтва, – розповів менеджер проєкту Тарас.

Кожна з робіт має свій посил та історію. Зокрема, відомий український скульптор Назар Білик побачив у бронеплиті випалену вогнем мішень, що ніби гіпнотизує та привертає всю увагу на себе. Кольори блакитного безхмарного неба над головою та випаленої землі, що співіснують поряд – драматична реальність України сьогодні. Але

головний герой цього об'єкта – лаконічний кратер пострілу. Художник ніби вказує нам на те, що дрібниць не існує. Те, що може здаватися невеликою шкодою, як кола по воді, формує потенційно трагедію для людства.

Юрій Вакуленко створив «живу» роботу, що дихає символами, з отворами від куль, які ще жевріють. Зберігає в собі сакральні образи, є символом нашої віри та оберегу захисників і захисниць.

В її основі лежить образ Покрови Пресвятої Богородиці – символу захисту воїнів, що борються за гідну справу.

Відомий український художник Андрій Блудов зобразив дітей – наше майбутнє, майбутнє України – об'єкт захисту та одночасна опора, джерело натхнення, стійкості та сили. Лист бійцям на фронт, написаний дитячою рукою, – це оберіг, що підтримує ланцюг безцінного зв'язку між «воїном» і «домом».

Український художник Антон Логов на бронеплиті створив янгола, який переступає через вибух, ніби незримий образ захисника, присланий для оберегання та захисту кожного українця на своїй землі.

Кінцева мета проєкту – створити артоб'єкти, які будуть представлені в рамках виставкового туру Європою. А головна подія проєкту – благодійний артаукціон у Лондоні в жовтні 2023 року.

Кошти, зібрані в рамках проєкту, будуть спрямовані на надання допомоги та задоволення гуманітарних потреб Збройних Сил України. Зокрема, кошти підуть на придбання нелетальних сучасних засобів захисту (бронезилети, шоломи, костюми тощо), обладнання для розмінування, лікування та реабілітації українських захисників.

Окрім цього, команда закликала митців з усього світу долучитися до створення артоб'єктів. Наразі 16 творців з різних країн відкликнулися на ініціативу.

ІСТОРІЯ ВЧИТЬ

Умова миру — демілітаризована смуга вздовж кордону з Україною

НАПЕРЕДОДНІ ТА НА ПОЧАТКУ ШИРОКОМАСШТАБНОГО НАПАДУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ НА УКРАЇНУ ПРОПАГАНДИСТИ РАШИЗМУ НАВВИПЕРЕДКИ ВПРАВЛЯЛИСЯ У ЗАЯВАХ ПРО ТЕ, ЩО УКРАЇНЬСЬКА ДЕРЖАВА МАЄ БУТИ ЗНИЩЕНА. КОЛИ Ж ЗАГАРБНИЦЬКА РОСІЙСЬКА АРМІЯ ЗАЗНАЛА ДОШКУЛЬНИХ ПОРАЗОК І ПЕРЕСВІДЧИЛАСЯ У НЕСПРОМОЖНОСТІ ПЕРЕМОГТИ УКРАЇНЦІВ, РОСІЙСЬКІ ОКУПАНТИ РАПТОМ ЗАГОВОРИЛИ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ РОЗПОЧАТИ ПЕРЕГОВОРИ, ЩОБ «ЗУПИНИТИ КРОВОПРОЛИТТЯ» І ДОМОВИТИСЬ «ДЕСЬ ПОСЕРЕДИНІ».

Це звична поведінка росіян, які ігнорують будь-які мирні ініціативи, коли впевнені у власних силах, і починають натомість скиглити про переговори, щойно отримують по зубах. Мета окупантів зрозуміла – закріпитися на загарбаному та легалізувати на певний термін status quo, щоб порожньою балаканиною виграти час, накопичити сили й завдати нового удару.

Нейтральна смуга між Українською Державою та радянською росією на белгородщині (літо 1918 року)

Погоджуватись у такій ситуації на переговори Україні не можна в жодному разі – будь-які попередні контакти з метою початку переговорного процесу можна розпочинати лише після повного виведення російських окупаційних військ з міжнародно визнаної території України станом на 1991 рік. Ба більше, може виявитися, що навіть цього буде недостатньо – армія рф повинна бути відведена на безпечну відстань від українських кордонів, щоб унеможливити артилерійські обстріли території нашої держави і неочікуваний напад.

Тішить, що потребу у створенні смуги безпеки на території російської федерації вздовж українських кордонів усвідомлюють і притомні росіяни. Про це, як про одне із важливих завдань своїх дій на белгородщині, заявляли

представники легіону «Свобода росії» та російського добровольчого корпусу. Така смуга необхідна для захисту українського цивільного населення, оскільки жодної довіри до будь-яких обіцянок влади рф бути не може – офіційні представники російської федерації настільки часто і нахабно брехали світовій спільноті, що втратили будь-який кредит довіри.

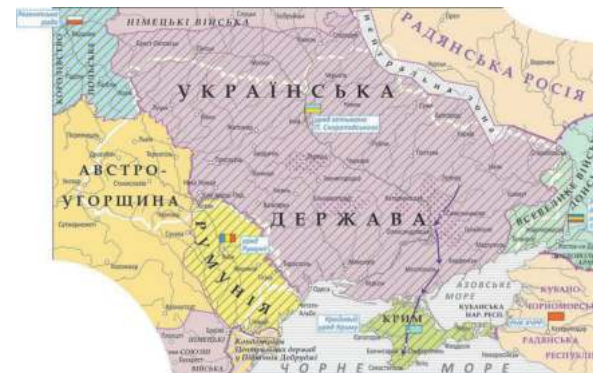
Варто зазначити, що така ситуація виникає в історії українсько-ро-

груп, припинялась реквізіція продовольчих запасів у місцевих мешканців.

Слід пам'ятати про цей цікавий історичний прецедент, коли йдеться про можливість будь-яких мирних переговорів з росією. На території російської федерації вздовж міжнародно визнаного кордону з Україною станом на 1991 рік мусить існувати демілітаризована смуга. Вона стане одним з необхідних елементів, який разом з іншими умовами гарантуватиме безпеку української

держави та українського народу, знижуючи можливість раптової неочікуваної агресії з боку росії.

З історії російсько-українських переговорів у травні-жовтні 1918 року необхідно також винести ще один урок. 105 років тому переговорний процес усіяко затягувався російською стороною, розгляд багатьох питань, насамперед щодо вста-

Розташування нейтральної зони між Українською Державою та радянською росією

новлення міждержавного кордону, унеможлиблювався через зволікання з боку російських представників. Радянська росія погодилась тоді на перемовини лише під тиском та через власну слабкість, і щойно росіяни відчули слабину з українського боку, як віроломно зламали і порушили усі досягнуті раніше домовленості. Тож історичний досвід свідчить, що надійною запорукою твердого миру може бути лише сильна Україна – держава з міцною економікою, потужною армією та твердою підтримкою іноземних партнерів на міжнародній арені.

новлення міждержавного кордону, унеможлиблювався через зволікання з боку російських представників. Радянська росія погодилась тоді на перемовини лише під тиском та через власну слабкість, і щойно росіяни відчули слабину з українського боку, як віроломно зламали і порушили усі досягнуті раніше домовленості. Тож історичний досвід свідчить, що надійною запорукою твердого миру може бути лише сильна Україна – держава з міцною економікою, потужною армією та твердою підтримкою іноземних партнерів на міжнародній арені.

Каховська ГЕС: як будували те, що зруйнували російські окупанти

ПОДІБНО ДО ПЕРЕВАЖНОЇ БІЛЬШОСТІ ВЕЛИКИХ БУДІВЕЛЬНИХ ПРОЄКТІВ, ПОКЛИКАНИХ ПЕРЕКРОЇТИ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ПІД ПОТРЕБИ ЛЮДИНИ, БУДІВНИЦТВО КАХОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА НЕ ЛИШЕ ВИРІШИЛО НИЗКУ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ, АЛЕ Й ЗАВДАЛО СУТТЕВОЇ ШКОДИ ЕКОЛОГІЇ. І ЯК ПРАКТИЧНО ВСІ РАДЯНСЬКІ ВЕЛИКІ КОМУНІСТИЧНІ БУДІВНИЦТВА, СПОРУДЖЕННЯ КАХОВСЬКОЇ ГІДРОЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ МАЛО ЯК СТАРАННО ВІДРЕТУШОВАНИЙ ОФІЦІЙНИЙ ЛИЦЬОВИЙ, ТАК І МАЛОПРИВАБЛИВИЙ ЗЛИДЕННИЙ І БРУДНИЙ ЗВОРОТНИЙ БІК МЕДАЛІ.

ВОДОСХОВИЩЕ СТАЛО ОСТАННЬОЮ ВЕЛИКОЮ БУДОВОЮ КОМУНІЗМУ В УКРАЇНІ

Будували Каховську ГЕС у межах «Великого плану перетворення природи» сталінської доби, який мав перекроїти природне середовище під економічні потреби країни, не рахуючись з наслідками для екології й одночасно переконливо довести, що радянська наука і техніка є найпередовішими в усьому світі. Рішення про спорудження ухвалював особисто сталін. 20 вересня 1950 року

було ухвалено постанову ради міністрів срср «Про будівництво Каховської гідроелектростанції на Дніпрі, Південноукраїнського та Північнокримського каналів і зрошення земель південних районів України та північних районів Криму».

До будівництва було залучено майже 15 тисяч будівельників, воно просувалось пришвидшеними темпами з метою не лише якомога швидше

завершити проект, але й для того, щоб справити враження на іноземців. Окрім суто пропагандистського ефекту, робота на міжнародну аудиторію мала й суто практичний вимір – саме тоді розпочиналась підготовка до будівництва

ПІД ВОДУ ПІШЛО 27 СІЛ

Побутові негаразди будівельників були, втім, чи не найменшою з проблем. Непростою була доля тисяч мешканців з 27 сіл, яких змусили залишити рідні домівки та переселитися на нові місця. Непоправної шкоди було завдано унікальному природному середовищу, про збереження якого належно не подбали. Звичними стали проблеми з підтопленням і підняттям рівня ґрунтових вод. Пішли під воду численні історичні пам'ятки.

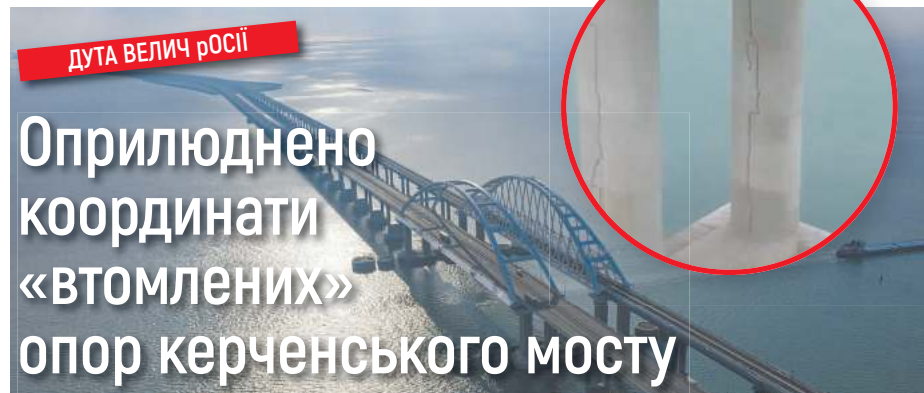
Асуанської ГЕС в Єгипті, й радянським інженерам необхідно було наочно довести єгиптянам, що саме вони, а не американські чи британські фахівці, спроможні впоратися з цим завданням найкраще. Завершили будівництво достроково – 18 жовтня 1955 року.

«Трудова напруга» під час будівництва справді була доволі значною – за парадним фасадом урочистих виступів та газетних передовиць ховалися не-позбувні побутові проблеми, які супроводжували будь-яке велике радянське будівництво: незадовільні житлові умови робітників чи навіть повна відсутність житла, несвоєчасна виплата заробітної платні, перебої з постачанням продовольства, відсутність будь-яких умов для відпочинку тощо. Робітники писали про це в численних листах додому.

Каховське водосховище стало втіленням неблаганного і суперечливого прогресу, який разом із беззаперечними здобутками спричинив також і чималі проблеми та завдав суттєвої шкоди довкіллю. Утім, минуло багато десятиліть, люди і природа змирились і, наскільки це було можливим, зцілились. Якби не злочинні дії російських окупантів, Каховська ГЕС вже ніколи не завдала б жодної нової неочікуваної шкоди, працюючи натомість на добробут українців.

“Цей страшний сон переходить у дійсність майже непомітно... Весь Дніпровський Низ, від Запоріжжя до Каховки, зразу став невлізнаним. Пішов під дніпровську воду великий Запорозький Луг, потонули навіки старі хрести на дідівських кладовищах. Усе, що батькам і дідам віками здавалося красивим від перших дитячих років, – все щезло.

Олександр ДОВЖЕНКО, кінорежисер «Поєма про море»

Оприлюднено координати «втомлених» опор керченського мосту

У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ МОЖНА ЗНАЙТИ ФОТО «ВТОМЛЕНИХ» ОПОР КЕРЧЕНСЬКОГО МОСТУ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО НИХ ОДРАЗУ ПОШИРИЛАСЯ З БАГАТЬМА ЦІКАВИМИ ДОПИСАМИ, ЗМІСТ ЯКИХ ЗВОДИТЬСЯ ДО ОДНІЄЇ КРИЛАТОЇ ФРАЗИ ОЧІЛЬНИКА КИЄВА: «МІСТ ПОЧАВ ОБВАЛЮВАТИСЬ ТОМУ, ЩО ВТОМИВСЯ».

Отже, для більшості населення ці фото так і залишилися просто черговим прикладом «дутої російської величі», пов'язаної з найдовшим з коли-небудь побудованих росією мостів. Але один із підписників каналу OSINT Бджоли, саме на основі аналізу відкритих джерел, провів дослідження та геолокалізував дефектну опору керченського мосту.

Демонструємо конкретний приклад цього аналізу по фото з відповідними висновками:

1. Над опорою розміщено деформаційний шов. Таких опор небагато по всій протяжності мосту, і деформаційні шви добре видно на супутникових знімках.

2. Судячи з висоти опори, вона розташована на ділянці безпосередньо біля арки мосту.

3. Стоп освітлення на цій ділянці можна побачити ліворуч від деформаційного шва на відстані п'яти опор відбійника.

OSINT Бджоли

Якщо поглянути на супутникові знімки та режим **Street View** від яндексу (лише яндекс має ці панорами у відкритому доступі), можна зробити висновок, що зазначеним вище критеріям відповідають лише дві опори (починаючи відлік з першої опори від початку мостового переходу з боку Криму):

– **опора 25** (третій деформаційний шов, рахуючи від арки мосту в західному напрямку) координати: 45.31403166010103, 36.50175137294114

– **опора 44** (третій деформаційний шов, рахуючи від арки мосту у східному напрямку) координати: 45.30322447698337, 36.510541406839

Якщо порівняти фото й відповідні панорами та звернути увагу на деформаційний шов, можна зробити висновок, що деформаційний шов опори 25 ширший, ніж в опори 44, і саме він схожий щодо ширини на той, який є на оригінальному фото пошкодженої колони.

Висновок: пошкоджена опора, зображена на фото, найімовірніше, є опорою 25, рахуючи з боку Кримського півострова.

Отже, як бачимо, ця опора має свої конкретні координати, і дуже сподіваємося, що на наступних знімках її руйнація буде значно більшою, а зазначена інформація стане корисною для подальшого знищення цього об'єкта.

Понад 2 млн громадян країн світу підписали петицію про створення спецтрибуналу над путіним AVAAZ.ORG

На сайті міжнародної громадської організації AVAAZ, що просуває дії активістів з таких питань, як права людини, кліматичні зміни і релігійні конфлікти, триває збір підписів з вимогою створити Спеціальний трибунал для покарання злочинів агресії й притягнення путіна та його поплічників до особистої відповідальності.

«Поки матері та діти тікають від бомб і куль, путін прямо на наших очах здійснює «найвищий міжнародний злочин» – військову агресію. Існує потужний спосіб притягнути його до відповідальності: новий трибунал у стилі Нюрнберга, щоб переслідувати його особисто за цей жахливий вчинок», – йдеться у петиції.

Від 14 березня 2022 року, коли було розміщено петицію, її підписали понад 2 мільйони людей з усього світу. Число тих, хто бажає бачити злочинців на лаві підсудних, щодня зростає.

ЛІК У ПОХОДАХ ЗАПОРІЗЬКІ КОЗАКИ ВІД ІНФЕКЦІЙ РЯТУВАЛИСЬ

ЛАЙФХАК

ДЕЯКІ ЗРАЗКИ ТУРБОТИ ПРО ЗДОРОВ'Я
НАШИХ ПРАЩУРІВ АКТУАЛЬНІ Й ДОНІНІ

Віковий досвід військових походів виробив у запоріжців прості прийоми захисту від хвороб.

ГАРТУВАННЯ

Гарт був для козаків органічною та невід'ємною частиною повсякденного життя. Тому в походах, встаючи до схід сонця, теплої пори вони ходили босоніж по росяній траві. А напуваючи коней, самі заходили у воду вище колін.

Практикували наші предки й своєрідні «зелені ванни»: після вранішнього купання в річці чи озері вони ще мокрими заходили в квітучі трави. Суміш із роси та пилку всотувалася шкірою, зміцнюючи весь організм.

РАЦІОН

Звичними речами для козацького раціону були гарбузове насіння та «жуйка». Підсушене насіння, багате на цинк та мідь, служило очисником організму. Жуйки – бджолиний віск із стіль-

никовим медом, клеї з патьоків вишні рятували від хвороб зубів та ясен.

Досить уживаною загалом у народній, не тільки козацькій, медицині була так звана ковальська вода. Технологія її «виробництва» досить специфічна: загартовуючи шаблі, ковалі занурювали метал у воду, яку після цієї процедури використовували як лікарський засіб.

Це не мало нічого спільного із забобонами. Просто, напоюючи такою водою знесилених і поранених, січовики спостерігали їхнє швидше одужання. Мовою сучасної медицини, знезаражене температурою та насичене мікроелементами й деревним вугіллям пиття запобігало внутрішнім інфекціям та зміцнювало імунітет.

До речі, деревним вугіллям, яке має виражену протимікробну дію, козаки обробляли свіжі рани, аби ті швидше гоїлися.

Серед козацьких напоїв чи не найпоширенішим був насичений безліччю вітамінів узвар. Настоюючи його в гор-

щиках або казанках на гілочках тополі, дуба, липи, калини, осики, степових трав, козаки закопували настоянку в попел згасаючого вогнища. Узвар не закипав, а ніби впрівав у гарячому попелі, й тому зберігав вітаміни та сполуки мікроелементів. Узвари діяли передусім профілактично – запобігали захворюванням, знімали втому та загальний стрес.

Козаки також завжди носили з собою капшук (кисет), де зберігався порошок із сухих трав: полину, материнки, оману, кінзи, тархуну. Його додавали до їжі або вживали окремо.

Ну і, звичайно ж, не забудемо про часник, цілющі властивості якого зайво описувати.

Завдяки цим простим засобам, за свідченнями істориків, козаки практично не хворіли на інфекційні хвороби. Вони були міцнішими та здоровішими за інших «царських слуг»: турків, сардинців, французів і навіть англійців, які мали досвід війни у спекотних колоніях.

ФІЗИЧНІ ВПРАВИ

Щоденні тренування із важкою холодною зброєю – шаблями, бойовими сокирами, ціпами, чеканами, булавами, пірначами, рідше бердишами або алебардами – також неабияк впливали на загальний стан здоров'я запоріжців. Отже, і на імунітет.

КРОСВОРД

1	2	3	4		5	6	7	
	8			9				
10						11		12
		13	14		15			
16	17				18			19
20				21		22		
			23		24			
25								
			26					
27		28					29	30
31			32		33			
		34		35				
36	37					38	39	
	40		41		42			
43						44		

ВІДПОВІДІ ДО КРОСВОРД :

35. Ріо, 37. Лом, 39. Ара, 41. Км, 42. Ла.
27. Куба, 28. Бобіта, 29. Шлюнок, 30. Гофр, 32. Ка, 33. Ат.
Кк, 17. Венотур, 19. Аксакал, 21. Бокал, 23. Рюк, 24. Лаз.
6. Сжнара, 7. Лат, 9. Уфо, 10. Рпан, 12. Ватт, 14. Па, 15.
34. ВЕРТИКАЛІЮ: 2. Емо, 3. Латека, 4. Оа, 5. Ор.
10т, 43. Іам, 44. Акал.
31. Урок, 33. Алю, 34. Вару, 36. Алі, 38. Нар, 40. Онко-
22. Акт, 23. Рон, 25. Водоканал, 26. Яса, 27. Куб, 29. Шар.
10. Рот, 11. Нтв, 13. Епока, 16. Яєка, 18. Краг, 20. Лес.
34. ГОРИЗОНТАЛІЮ: 1. Сена, 5. Остро, 8. Мазурка.

ЗА ГОРИЗОНТАЛІЮ: 1. Населений пункт, де мешкають селяни. 5. Норвезька столиця. 8. Польський національний танець. 10. Орган поглинання їжі. 11. Російська телекомпанія. 13. Тривалий період часу. 16. Прихід, прибуття куди-небудь. 18. Український політичний і громадський діяч, поет, прозаїк, перекладач, журналіст, один із співзасновників Української євангельської церкви. 20. Континентальна ґрунтоутворювальна гірська осадова порода сірувато-жовтого, іноді бурого або червонувато-бурого кольору. 22. Частина п'єси. 23. Одиниця довжини в англійській системі мір (6,069 м). 25. Підприємство, що постачає воду споживачам. 26. Радянський «джип». 27. Об'ємний квадрат. 29. У 16-19 століттях – українська народна назва мідних монет Росії вартістю 3 гроші. 31. Одиниця навчального часу. 33. Телефонний вигук. 34. Французький державний діяч, історик і публіцист, який прагнув посилити франко-радянську співпрацю, щоб захистити Францію від загрози з боку Німеччини. 36. ...-баба. 38. Одногорбий верблюд. 40. Спеціалізація лікаря. 43. Головний мулла. 44. Японська фірма.

ЗА ВЕРТИКАЛІЮ: 2. Стиль музики, що виник із Хардкор-панку. 3. Водна емульсія каучуку, що міститься в каучуконосних рослинах. 4. Чарівна країна. 5. Легендарний праотець слов'ян, батько Києя, Шчека і Хорива. 6. Дуже скупа людина. 7. Грошова одиниця Латвії. 9. «Літаюча тарілка» в англійців. 10. Грошова одиниця Катару – 100 дирхамів. 12. Одиниця вимірювання потужності за системою СІ. 14. Рух у танці. 15. Хокейний клуб. 17. Різновид велосипедних гонок. 19. Старійшина в Середній Азії. 21. Співоче мистецтво. 23. Кінорежисер-казкар. 24. Виймка для кріплення. 27. Держава у Вест-Індії, розташована на найбільшому однойменному острові та прилеглих островах в Карибському морі. 28. Рід котушки, валика для намотування. 29. Орган травлення. 30. Хвиляста поверхня матеріалу. 32. В релігії Стародавнього Єгипту уособлена життєва сила людини, божественного походження. 33. Грошова одиниця Лаосу. 35. ...-де-Жанейро. 37. Матрос Врунгеля. 39. Жаба. 41. Містомир. 42. «... Скала» (оперний театр у італійському місті Мілан, один з провідних оперних театрів світу).

ЦІК ВІ Ф КТИ ПРО КРОСВОРДИ

- Мінімальний час на рішення кросворду з газети «Таймс» – 3 хвилини 45 секунд – витратив під час змагання, організованого радіопрограмою Бі-бі-сі, 43-річний англієць в грудні 1970 року.
- Максимальну кількість кросвордів склав Андріан Белл. Починаючи із січня 1930 року і до своєї смерті в 1980 році він надіслав у газету «Таймс» 4520 кросвордів.
- Більш ніж шість місяців знадобилося жителю міста Тулузи, щоб скласти кросворд з 54 тисяч клітин і який включає 12 200 слів.
- Французи Жанна Луїза і Гі Брут склали кросворд на аркуші паперу завдовжкив п'ять і завширшки три метри. 18 000 слів і 50 тисяч клітин.

Біжить собака через кордон з України в росію, тут в неї питають:
– Ти чого втікаєш?
Собака відповідає:
– В Україні війна, ракети літають, буду в росії жити.
Через тиждень собака рве на швидкості назад:
– Ну, і чого ти повертаєшся?
Вона у відповідь:
– В Україні хоч гавкати можна!
☺☺☺
– У вас є снодійне?
– Є.
– Скільки коштує?
– 500 гривень.
– 500 гривень?! Так якщо я за снодійне віддам 500 гривень – я тоді взагалі не зможу заснути!

Фраза «Нах@р з пляжа» набула в Криму зовсім нового сенсу і засяяла новими барвами...
☺☺☺

Війна, розмовляють двоє українських військових:
– Остале, ти бачиш оте скупчення ворога за два кілометри?
– Так, Василю, бачу. Вони грають футбол якимось дерев'яним обручком.
– Остале, треба подарувати цим наркоманам м'яча чи бодай качан капусти, бо на це боляче дивитись.
– Обійдуться, ви б іще запропонували розмінувати ім поле, на якому вони грають.
☺☺☺

Живеш з дружиною – пити не дають... Живеш один – закусувати нема чим.

Черга у винно-горілчаній відділ.
Вулицею йдуть батько із сином.
Хлопчик запитує:
– Тату, а хто тут стоїть?
– Це, синку, ледарі, які самого гнати не хочуть.
☺☺☺
Зустрілися дві росіянки. Одна іншій:
– А твій п'є?
– Перестав.
– Давно?
– Місяць тому.
– Слава Богу.
– Та ні... Царство небесне, а слава – ЗСУ!
☺☺☺
Я оце думаю, що якби та акула не напала першою, то росіянець напав би сам... У неї просто не було вибору!..
☺☺☺

В інтернеті кажуть, що контрнаступ почнеться з Ненацька. Окупанти вже який день шукають на картах Ненацьк... Підказка: він між містами Вамп і Зда.
☺☺☺

– А які знаки зодіаку краще поєднуються?
– Раки з пивом! Овни з мангалом!
☺☺☺
Нещодавно зустрів людину, яка абсолютно точно знає, як забезпечити побут та навести лад у країні.
На мою пропозицію піти та очолити уряд він відповів: «Зараз ніколи, треба таксувати».
☺☺☺

У Маріуполі відкрився новий ритуальний магазин для москалів «Shor ти здох».

Карикатури Олексія Кустовського

